

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Historical

تاریخی

پیکار پامیر

۱۰۰۲۰۱۰

"نقش پاکستان در تراژیدی خونین افغانستان"

جلد اول

به ادامه گذشته:

استعفای سردار محمد داوود و تحولات دهه قانون اساسی

سردار محمد داوود، علی رغم دلبستگی اش به قدرت، بالاخره از طرف شاه مجبور ساخته شد استعفایش را اعلام کند. همان بود که به تاریخ دهم ماه مارچ سال ۱۹۶۳ میلادی استعفایش از مقام صدارت را به شاه سپرد و با عقده خاص به خانه رفت. اسباب و دلایل استعفای وی را میتوان چنین بررسی کرد:

(۱) داوود که در اول، به اساس رقابت های درون "خاندان" و با انگیزه های "پشتونستان" خواهی نسبت به کاکایش (شاه محمود خان) رجحان یافته به مقام صدارت رسیده بود، چنانکه دیده شد، همه نوع تلاشها، تبلیغات و خشم و قهر ده ساله دوران قدرتش نه تنها هیچ گرهی از کار "پشتونستان" نه کشود، بلکه گره ها را در هر قدم به "کور گره" نیز مبدل نمود.

(۲) اعمال دیکتاتورانه ده سال صدارت وی در افغانستان، مانند دوران دیکتاتوری هفده ساله هاشم خان (کاکای دیگر داوود خان)، مردم را به ستوه آورده بود.

(۳) شاه تصمیم گرفته بود با بر طرفی داوود خان از مقام صدارت، از فشار رقابتهای درونی "خاندان" بکاهد. این رقابتهای و حتا خصومت ها میان سردار محمد ولی فرزند سردار شاه

ولیکان کاکای پادشاه و سردار محمد داوود که هر دو عمو زاده ها و از نظر خوی و خصلت متفاوت بودند، از سالها ادامه داشت. سردار محمد ولی در عین حالی که پسر عم پادشاه بود، شاه دخت بلقیس را نیز به زنی گرفته و روز تا روز نه تنها به حیث جنرال نظامی در امور وزارت دفاع، بلکه در مجموع امور کشوری نیز اعمال نفوذ میکرد.

(۴) کشیدگی مناسبات میان افغانستان و پاکستان و مخصوصاً انقطاع روابط سیاسی و انسداد سرحدات میان دو کشور، اوضاع اقتصادی مملکت را ابتر ساخته بود.

(۵) در کشورهای همسایه مانند چین، ایران، هند و پاکستان تغییرات و تحولات زیادی جریان داشت. مردم چین بعد از پیروزی انقلاب سال ۱۹۴۹ میلادی به رهبری مائوتسه دون، گام های سریعی به سوی ترقی و خود کفایی بر میداشتند. حصول آزادی در هندوستان، انقلاب سبز به رهبری جواهر لعل نهرو در راه انکشاف حیات مادی در آن جامعه به شدت ادامه داشت، در ایران، تحولات اجتماعی - اقتصادی به رهبری محمد رضا شاه آغاز شده بود، دولتمردان پاکستان، به خاطر تقویت نیروی دفاعی در برابر دو کشور همسایه (هندوستان و افغانستان) تلاشهای زیادی به خرچ داده و در راه انکشاف اقتصادی مصروف کار بودند. بنابراین، دیگر ممکن نبود به شیوه سابق، به خصوص در سایه سیاست های خشن داوود خان بالای مردم افغانستان حکومت کرد. به همین لحاظ، بعد از اعلام استعفای محمد داوود از مقام صدارت، شاه، به روز سیزدهم ماه مارچ سال ۱۹۶۳ میلادی، دکتر محمد یوسف را که در کابینه سردار محمد داوود به حیث وزیر معادن و صنایع کار میکرد، مؤظف به تشکیل کابینه برای دوره انتقالی نمود. دکتر محمد یوسف، طی قرائت خط مشی حکومت جدید از طریق رادیو افغانستان، عمدتاً به دو موضوع اتکاء کرد: برقراری مجدد مناسبات سیاسی و اقتصادی با پاکستان و کوشش در راه بهبود بخشیدن وضع ابتر اقتصادی مملکت. موصوف علاوه کرد که هر چند با پاکستان بر سر قضیه "پشتونستان" مشکل وجود دارد، اما خواهان حل این مشکل از طریق مسالمت آمیز میباشد.

حکومت جدید انتقالی، با وجود کوتاهی عمرش و درد سر های دست و پاگیری که از جهات مختلف به آن مواجه بود، توانست با میانجیگری شاه ایران، روابط قطع شده سیاسی با پاکستان را مجدداً بر قرار نموده و سرحدات فی مابین دو کشور را باز گشایی کند که مرحوم سید قاسم رشتیا چگونگی مذاکرات هیأت دو کشور (افغانستان و پاکستان) در تهران را در کتاب "خاطرات سیاسی . . ." خویش مفصل نگاشته است.

هر چند دکتر محمد یوسف و اعضای کابینه اش در اواخر سال ۱۹۶۵ میلادی (ختم دوره انتقالی) از صحنه بیرون رفت و چهار کابینه دیگر تا سال ۱۹۷۳ میلادی در دهه انفاذ قانون

اساسی جدید تشکیل گردید، ولی دولت و حکومت ظرف ده سال (از سال ۱۹۶۳ تا ۱۹۷۳م) ، ظاهراً مشکلی با حکومت پاکستان نداشته مناسبات عادی فی مابین دو کشور ادامه داشت. در بحبوحهٔ فعالیتهای سیاسی، نشراتی و تبلیغاتی افراد و گروه های مختلف در ده سال قانون اساسی، به جز گروه "افغان ملت" و "خلق" و "پرچم" و بعضی افراد دیگر که گهگاهی موضوع "پشتونستان" را از طریق نشریات شان بلند میکردند، دیگر هنگامه ای در این مورد دیده و شنیده نمیشد. تعداد نشریه های آزاد شخصی یا تشکیلاتی در دههٔ قانون اساسی زیاد بود که از آن جمله، میتوان از اینها نام بُرد:

مساوات ، گهیچ ، پرچم ، شوخک، شعلهٔ جاوید، اتحاد ملی، ترجمان، پیام امروز، پیام وجدان، مردم ، افغان ملت ، پروانه، معرفت ، کاروان، اتحاد ملی و . . . چون شرح و بسط حوادث و رویداد های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دههٔ انفاذ قانون اساسی در کشور شامل اهداف این نگارش نیست، بنابراین، هرگاه خوانندهٔ عزیز خواسته باشد اثرات قانون اساسی و فعالیتهای مربوط بدان از سال ۱۹۶۳ تا ۱۹۷۳ میلادی در افغانستان را بررسی نماید، میتواند به کتاب " دههٔ قانون اساسی " اثر دانشمند افغان صباح الدین کُشگکی و سایر کتابها در آن زمینه مراجعه نماید.

ادامه دارد